

Spolegium. SPOLETIVM pervenimus, à quo Ducatus Spoletani nomen Vmbriæ tributum. Vulgo *Spoletum*. Urbs splendida est, & rerum omnium copia affluens, quæ Langbardorum principum fedes diu fuit. Multis ante ætatibus illustris fuit & firma colonia Latina, velut Cicero in Balbiana testatur; quam Vmbriis devictis populis Romanus deduxit triennio post Brundisium, sicut ex Paterculo, & Livio colligimus. C. Claudio Centhone, Marco Sempronio Tuditano Coss. quæ post cladem ad Trasimenum acceptam Annibalem victorem, ut Livius refert, ausa repellere, eundem docuit ex unius coloniarum viribus conjicere, quanta moles Romanæ urbis esset: quum plurimis suorum amissis, inde signa vertere, moxque in Picentinarum fines traducere exercitum cogere. Floruisse admodum florente Romano Imperio, vetera ædificia & antiquitates adhuc residuæ demonstrant. Sufficiunt etiamnum hospites amplissimum Theodorici Gothorum Regis prætorium, ab ipsis tamen Gothis post cum regia destructum, sed à Narsete Iustiniani Imper. legato restauratum: Item theatri fundamenta, Concordiæ fanum, formas extra urbem sublimes ac solidas aquæductuum, ex Apennini costis partim excisas, partim opere lateritio ex ima valle fornibus in altum subductas; necnon majoris basilicæ ardua tecta, marmoreosque parietes, arcem in Amphitheatro constructam, pontemque lapideum, qui magno ingenio factus, pilis grandibus xxiv sustinetur, & urbis editiorem partem arci vel amphitheatro in alio colle posito conjungit. *Spolegium* frustra ab Annibale obsessum, ibidemque mare in sceminam conversum, & Spoletinos gravissimis bellorum Punicorum temporibus auxilia Populo Romano præbuisse recenset Livius.

Quas, declinante Imperio, passum fuerit *Spolegium* calamitates ab Gothis, commemorant Blondus & Sabellicus. Insignem etiam cladem accepit ab Frederico Anobarbo, quod Alexandro III. P. M. faveret; & anno ccccxxiv à Perusinis. In prætorio jus dicunt vii-Viri Spoletini, quibus in consilio adsunt alii Lx, forma reipub. Summa tamen potestas est penes Gubernatorem Pontificis. Spoleti nomen illustant P. Cornutus Orator, de quo Cicero de claris Oratoribus; C. Melissus, quem Grammaticis adcessit Suetonius & Eusebius. Alios multos prætereo. Martyrio coronati in hac urbe leguntur sub Diocletiano Carpothorus, Abundius, Sabinus, Exsuperantius, Marcellinus, Venastianus cum uxore & liberis, Gregorius, plurimique alii. Episcopatus claret dignitate.

Vicina Spoletio oppida sunt, *Capo di Acquo*, *Cereturum*, *Ponte Castello*, patria Iohannis Pontani, magni nominis viri & omni disciplinarum genere præstantissimi. *Cassia*, & post Cassiam P. M. vii inter montes maximos urbs est, quæ vulgo

Italia.

Norsia, *Nursia* Latinis dicitur. De ea Virgilius lib. vii Æneid.

Qui Tiberim Fabarimque bibunt, quos frigida misit Nursia.

Ad quem locum Servius, *Nursia*, inquit, *urbs in Piceno est, Frigidaque dicta; vel quia revera talis, vel quia nocens. Gracchi enim ubique in concionibus suis Nursinos sceleratos appellaverunt.* Quod hanc urbem in Picentibus collocet, ex Plinii facit sententia, à quo Regioni III tribuitur. Aliis auctoribus in Vmbriis; aliis, inter quos Ptolemæus, in Sabinis est. Parum refert. Adscribenda diversitas regionum vicinanti, quæ hic confines. *Frigida* vero Virgilio dicitur propter montium circumjectorum, qui nivibus perpetuo occupantur, ingensque propinquis locis frigus conciliant, altitudinem: unde & eodem libro à Virgilio dicuntur *Montosa Nursia*. Ab *Nursia Nursini* Plinio in IV Regione. Livius libro xxxiii Vmbriæ populos, & præter hos *Nursinos* & Reatinos, & Amitternos, Sabinumque agrum, omnes pollicitos fuisse milites memoriæ prodit. Tradit idem libro xxxviii *Nursinos* Scipioni milites ad instruendas naves Africano bello paratas misisse. *Nursinas rapas* celebrat præter Martialem; Plinius libro xviii, cap. xii. *Nursiam* illustrant Sertorius ille, militari apud Romanos gloria celeberrimus; *Benedictus*, Monachorum pater; *Vespasia Polla* Imp. Vespasiani mater. Discordiis civilibus pessime nunc afflictæ jacet.

Spoleto P. M. xvi versus Africum distat *Interamna*. quæ vulgo *Terni* vel *Terani* *car' à Capseru*. Dicta, quod *inter Amnes*, altissimam scilicet ex Nare fossam, ipsumque Narem sita. Ab ea *Interamnatæ*, quorum & meminit Tacitus. Docet tabula marmorea magna & antiqua, quæ ibidem juxta summum templum parieti inserta est, conditam *Interamnam* fuisse annis dcciv ante Cn. Domitium Ahenobarbum & M. Camillum Scribonianum consules, qui fuere post Romam conditam anno dccxxiv, quo *Interamnæ* saluti libertatique ac genio municipii sacra publice facta sunt, in adulationem Tiberii Cæsaris, propter sublatum Sejanum. Roma igitur octoginta duntaxat juniorem esse & sub Numma rege conditam constat. Fuit & altera *Interamna* ejusdem nominis ad Lirim in Latio; quam coloniam Romanorum scribit lib. x Livius deductam fuisse cum Cassino, M. Valerio, P. Decio Mure Coss. anno urbis dcl. *Interamnatum* ager, ut antiquitus, ita & nunc propter situm & aquarum dulcium abundantiam summe fecundus est; nimirum in descensu Apennini, meridiem & inferum mare versus ejus positi colles & campi perpetuis fontium ac fluminum rivis irrigui fructuum feracissimi sunt. Nec mentiri Plinium reipsa compertum est; fœnificia quotannis tria vel quatuor admittere *Interamnatium* prata, nec non postea pabulo non minus emolumenti dare, quod quidem

M m m incredi-